

Erklæring om investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Finansiell markedsdeltager Sønderhå-Hørsted Sparekasse LEI 549300IT7UNQ8N8BKN45

Sammenfatning

Sønderhå-Hørsted Sparekasse, LEI 549300IT7UNQ8N8BKN45 tager hensyn til de væsentligste negative indvirkninger af vores investeringsbeslutninger på bæredygtighedsfaktorer. Denne erklæring er den konsoliderede erklæring om de væsentligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer fra Sønderhå-Hørsted Sparekasse og omfatter referenceperioden fra den 1. januar til den 31. december 2023.

Sønderhå-Hørsted Sparekasse sikrer sig, at vores forvalter, Sparinvest, indarbejder oplysninger om de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer indarbejdes i investeringsprocessen. Der tages hensyn til negative indvirkninger i investeringsbeslutninger og i forbindelse med aktivt ejerskab, hvor der søges at mindske negative indvirkninger og sikre langsigtet værdiskabelse. Der tages i den forbindelse hensyn til de 14 obligatoriske indikatorer for så vidt angår negative bæredygtighedsindvirkninger på forskellig vis i investeringsprocessen. Sparinvest screener alle investeringer, og investeringer, der ikke lever op til OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, herunder FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder eller FN's Global Compact-principper inkl. ILO-deklarationens otte kernekonventioner om fundamentale principper og rettigheder på arbejdet, vil ikke blive anset som bæredygtige investeringer.

Disse informationer indgår i videst muligt omfang i evalueringen af virksomhederne, og den negative påvirkning søges mitigeret gennem aktivt ejerskab og i yderste konsekvens eksklusion. Principperne for dette arbejde er nærmere beskrevet i vores Politik for bæredygtige investeringer samt i denne rapportering. <https://sdrhaa.dk/media/4569/politik-for-integration-af-b%C3%A6redygtighedsrisici-p%C3%A5-investeringsomr%C3%A5det-2024.pdf>

Hvordan der arbejdes med de negative indvirkninger i investeringer, er også beskrevet i bilaget til de enkelte investeringsprodukters prospekter, der til enhver tid kan tilgås via via Sparinvests hjemmeside [her](#) og/eller via Sønderhå-Hørsted Sparekasses pulje hjemmeside <https://lokalpuljeinvest.dk/sdrhaa>

Resultatet af dette arbejde er desuden beskrevet i tillæg til årsrapporten i form af 'Løbende bæredygtighedsrapportering', som også kan tilgås via Sparinvests hjemmeside og vores puljehjemmeside.

Vores forvalter, Sparinvest, har i 2023 haft særlig fokus på håndtering af de negative påvirkninger, virksomheder har på klimaet. En anden prioritet har været at mitigere den negative påvirkning fra virksomheder, der bryder OECD's retningslinjer for multinationale selskaber eller FN's Global Compact-principper. Tredje prioritet har været at påvirke de virksomheder, vi investerer i, gennem vores stemmeafgivelse på generalforsamlinger, hvor eksempelvis et tema som 'for høj løn til administrerende direktør' har været på dagsordenen på mere end 2.000 møder, hvor Sparinvest har været repræsenteret. På mere end hver fjerde, stemte Sparinvest imod bestyrelsens anbefalinger. Du kan læse mere om Sparinvests arbejde med disse negative indvirkninger i vores Rapport om samfundsansvar [her](#).

Forvalteren søger løbende at forbedre datagrundlaget for håndtering af den negative påvirkning. Data er som følge af dette arbejde løbende blevet opdateret, i takt med at nye datakilder er blevet tilgængelige, eller ældre data er blevet præciseret. Denne rapportering indeholder seneste tilgængelige data pr. 1. juni 2024. Data i PAI-rapporten fra juni 2023 er fra 31.

december 2022. Der er særligt udfordringer i at få data for alternative investeringer. Sparinvest har gennem sit moderselskab, Nykredit, været i dialog med de underliggende forvaltere om udvidelse af rapporteringen fremadrettet. Selv om flere forvaltere af de underliggende fonde allerede har bekræftet dette, og forvalteren har indsamlet data i det forløbne år, har de indsamlede data endnu ikke et omfang, som kan give et meningsfuldt billede i denne rapportering. Sparinvest vil fortsætte indsatsen for at indsamle data i et omfang og en kvalitet, der vil muliggøre en rapportering på dette fremadrettet.

Læs mere om de anvendte metoder og datahåndteringen på Sparinvests hjemmeside: <https://www.sparinvest.dk/globalassets/sparinvest/dk/docs/sfdr/metoder-anvendt-ved-baeredygtige-investeringer.pdf>

Nedenstående indeholder rapportering på de 14 obligatoriske indikatorer samt tre valgfrie indikatorer. De valgfrie indikatorer er "Antal identificerede tilfælde af alvorlige menneskerettighedsrelaterede problemer og hændelser", "investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO2-emissioner" og "andel af for høje lønninger til administrerende direktører".

Disse er udvalgt, fordi de gerne skulle give vores investorer yderligere detaljer om omfanget af den negative indvirkning fra deres investeringer, og hvordan de håndteres af vores forvalter, Sparinvest. Samtidig afspejler vores prioriteter i form af klimainsats, respekt for menneskerettigheder og anvendelse af stemmerettigheder vores investorers interesse.

I 2024 har Sønderhå-Hørsted Sparekasse desuden besluttet at skifte "andel af for høje lønninger til administrerende direktører" ud med "mangel på antikorrupsions- og antibestikkelsespolitikker". Denne nye PAI-indikator vil der rapporteres på i 2025.

Beskrivelse af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Indikatorer for investeringer i investeringsmodtagende virksomheder

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed	Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
--	-----------	------------------	------------------	------------	---

Klimarelaterede og andre miljøbelastede indikatorer

Drivhusgas-emissioner	1. Drivhusgasemissioner	Anvendelsesområde 1- drivhusgasemissioner	276,8899 ton	214,0067 ton	De samlede drivhusgase missioner	Indikatorer omhandlede drivhusgasemissioner er i det daglige arbejde forankret i vores forvalter, Sparinvests klimainitiativer som f.eks. klimamålsætningen om at
		Anvendelsesområde	69,36349 ton	42,12965 ton		

	2- drivhusgasemissioner			er steget i år sammenlignet med sidste år. Samtidig er den samlede formue under forvaltning steget med 5,46% fra 2022 til 2023.	blive klimaneutral i 2050 samt implementeringen af en fossilpolitik med dertilhørende eksklusioner.
	Anvendelsesområde	2002,401ton	1471,91 ton		
	3- drivhusgasemissioner				
	Drivhusgasemissioner i alt	2348,655 ton	1728,047 ton		
2. CO2-aftryk	CO2-aftryk	326,4886 ton CO2e per million EUR investeret	274,1935 ton CO2e per million EUR investeret		Investeringerne er forvaltet efter målsætningen om at reducere emissionerne, så den samlede formue under forvaltning vil være klimaneutral i 2050. I 2030 skal udledningsintensiteten på tværs af investeringer være faldet 60% med 2020 som baseline. For at nå denne målsætning måles emissionerne på investeringerne, og disse informationer indgår i investeringsovervejelserne.
3. Investerings-modtagende virksomheders drivhusgasemissionsintensitet	Investeringsmodtag-ende virksomhedernes drivhusgas emissionsintensitet	756,6237 ton CO2e per million EUR omsætning	780,8937 ton CO2e per million EUR omsætning		I yderste konsekvens anvendes eksklusioner overfor virksomheder, der ikke ønsker at omstille sig. Opgørelserne baserer sig bl.a. på egenrapporterede data fra de underliggende selskaber, data fra realkreditobligationsudstedere samt data fra MSCI ESG Research. I løbet af 2023 er fokus blevet skærpet yderligere på den grønne omstilling ved at forvalteren har udvidet deres Politik for bæredygtige investeringer med en ny Politik for fossile brændsler. Forud for implementeringen af denne, har forvalteren i flere år - sammen med en lang række andre investorer - arbejdet for, at olie-, gas- og kulselskaber i investeringsporteføljerne har bevæget sig i en mere bæredygtig retning. Det har ligget forankret i det aktive ejerskab. Pga. manglende omstilling og stigende omstillingsrisici i sektorerne er der tidligere blevet frasolgt selskaber med væsentlig omsætningseksponering mod kul, ukonventionel olie og gas (tjæresand, m.v. samt arktiske borer). Tilgangene tager afsæt i Paris-aftalen og i anerkendt klimavidenskab, herunder data der kan identificere

					selskaber, der handler i strid med det såkaldte IEA-scenarie (Det Internationale Energiagentur, hvilket omfatter selskaber, der udvider og udvikler nye olie- og gasfelter. Dette har medført en udvidelse af eksklusionslisten med over 400 olie-, gas- og kulselskaber.
4. Eksponering for virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	Andel af investeringer i virksomheder, der er aktive i sektoren for fossile brændstoffer	0,125177 pct.	0,077512 pct.	Data-dækningen er steget markant og forvalteren har derfor bedre information sammenlignet med sidste år. Da opgørelsen laves baseret på beholdning er hen over året, vil effekten af forvalterens politik for fossile brændsler og dertilhørende eksklusioner	Forvalterens arbejde med grøn omstilling og opnåelsen af klimamålsætningen om klimaneutralitet i 2050 sker på baggrund af anbefalingerne fra Net Zero Asset Manager Initiative og Institutional Investors Group on Climate Change. Perspektivet er også her, at i takt med, at verden bevæger sig imod klimaneutralitet, vil virksomheder fra mange forskellige sektorer stå over for risici og muligheder med stor indvirkning på deres langsigtede levedygtighed og værdi. Det åbenlyse eksempel er virksomheder involveret i fossile brændstoffer, der vil stå overfor særlige risici, mens andre teknologier inden for energibesparelse og vedvarende energi vil have et større potentiale. Disse potentialer og risici skal der tages højde for i investeringsprocessen. På den baggrund har forvalteren i 2022 opdateret og skærpet sin tilgang til investeringer i fossile virksomheder. Sparinvest anvender, Det Internationale Energiagenturs Net Zero 2050- scenarieanalyse for at fastlægge forventningerne til omstilling fra virksomheder involveret i fossil energi. I 2023 ekskluderede forvalteren virksomheder, der havde over 5% af deres omsætning fra termisk kul, og som ikke havde en omstillingsplan. Derudover ekskluderer forvalteren virksomheder, der har over 5% af omsætningen i ukonventionel olie og gas samt boringer i Arktis.

					r af selskaber med omsætning fra fossil energi, ikke være tydelig endnu.	
5.	Andel af forbrug og produktion af ikkevedvarende energi	Andel af investeringsmodtag-ende virksomheders forbrug af ikkevedvarende energi og produktion af ikke - vedvarende energi fra ikkevedvarende energikilder i forhold til vedvarende energikilder udtrykt i procent af de samlede energikilder	0,0,218908 pct.	0,695981	Denne opgørelse blev grundet dataudford ringer ikke rapporteret sidste år og derfor er der ikke foretaget sammenlig ning.	Forvalterens tilgang til bæredygtighed er direkte forbundet til det aktive ejerskab. Forvalteren søger at støtte virksomheder, der investeres i, i deres omstilling til en nuludledningsøkonomi. Forvalteren går i dialog med virksomheder, som er ansvarlige for en væsentlig andel af de samlede udledninger fra porteføljerne, for at sikre, at de underliggende virksomheder sætter mål, der er på linje med Paris- aftalens målsætninger og IEA's scenarie for at opnå disse. Det gøres både i den daglige dialog med de virksomheder, der investeres i, og gennem det globale investorinitiativ Climate Action 100+.
6.	Energiforbrugsintensitet pr. sektor med stor indvirkning på klimaet	Energiforbrug i GWh pr. mio. EUR i indtægter for investeringsmodtag-ende virksomheder pr. sektor med stor indvirkning på klimaet	A ¹ : 1,247239 B: 15,55756 C: 0,521365 D: 3,045496 E: 0,483823 F: 0,078009	A: 1,059126 B: 0,759512 C: 0,427245 D: 3,202977 E: 0,468384 F: 0,086726	Energiprod uktionen har stadig relativt lav dækning, mens	

¹ A = landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, B = råstofindvinding, C = fremstillingsvirksomhed, D = el-, gas- og fjernvarmeforsyning, E = vandforsyning, F = bygge- og anlægsvirksomhed, G = hovedafdeling i engroshandel og detailhandel, H = transport og godshåndtering, L = fast ejendom

			G: 1,754769 H: 0,98017 L: 0,338063	G: 0,088429 H: 1,317263 L: 0,224997	energi- forbruget har lignende dækning til sidste år.	
Biodiversitet	7. Aktiviteter, der påvirker biodiversitetsfølsomme områder negativt	Andel af investeringer i investeringsmodtag-ende virksomheder med anlæg/aktiviteter i eller tæt på biodiversitetsfølsomme områder, hvis disse investeringsmodtag-ende virksomheders aktiviteter har en negativ indvirkning på disse områder	0,071147 pct.	0,003261 pct.	Forvalteren ser tab af biodiversitet som en væsentlig udfordring for virksomheder, deres underlever andører og samfund. Forvalterens dialoger handler om, at virksomheder vi investerer i, skal sætte mål og forbedre rapporteringen på deres aftryk. Opgørelsen	Indikatoren omhandlende biodiversitet er i det daglige arbejde forankret i forvalterens team for bæredygtige investeringer samt porteføljeforvalter-teams gennem indsatser inden for aktivt ejerskab. Forvalteren går i dialog med virksomheder, der overtræder internationale normer, og kan i sidste ende vælge at ekskludere dem. Dette kan også inkludere virksomheder, som gør væsentlig skade på biodiversitet. I 2023 har forvalteren skærpet politikken for bæredygtige investeringer mht. biodiversitet. Derudover har forvalteren også direkte engageret virksomheder i forbindelse med biodiversitetsrelaterede problematikker.

				af aktiviteter der påvirker biodiversitetssfølsomme områder negativt er vanskelig at sammenligne med sidste års data, da forvalters dataleverandør MSCI ESG Research gør opmærksom på en metodeændring i måling af denne PAI indikator. Værdien for nøgletallet stiger i en række tilfælde betragteligt. Det skyldes at
--	--	--	--	--

				MSCI har udvidet kriterierne for, hvornår en udsteder vurderes af have aktiviteter, der påvirker biodiversitetssfølsomme områder negativt. Hvor nøgletallet førhen har målt om hvorvidt udsteder har rapporteret aktiviteter i et biodiversitetssfølsomt område og rapporteret miljøkontroller iht. MSCI's overvågning af kontroverser, er det
--	--	--	--	---

				nu ændret til at der er blevet tilføjet yderligere to kriterier, som kan pege på, om udstederen påvirker negativt og et af de eksisterende skærpes. En af de nye kriterier er at måle på om virksomheden er eksponeret mod lokale biodiversitetspåvirkninger herunder anvendelse af land, brug/misbrug af vand og giftige udledninger.
--	--	--	--	---

Vand	8. Udledning af vand	Ton udledning af vand, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	0,035185 ton	5,907853 ton	Data-dækningen er lav, hvilket gør det vanskeligt at sammenligne med sidste års data.	Indikatoren omhandlede vand bliver i praksis målt gennem kvartalsvise screening for normbrud. Forvalteren forsøger i videst muligt omfang at gå i dialog med virksomheder, der overtræder internationale normer, og herunder virksomheder, som gør væsentlig skade på miljøet.
Affald	9. Andel af farligt affald og radioaktivt affald	Ton farligt affald og radioaktivt affald, der genereres af de virksomheder, der investeres i, pr. mio. EUR investeret, udtrykt som et vægtet gennemsnit	3,079543 ton	3,562646 ton	Dækningen er fortsat lav, men er steget i forhold til sidste år. Da dækningen er lav, vil udsving være betydeligt påvirket af stigningen i data-dækning.	Indikatoren omhandlede affald bliver i praksis målt gennem kvartalsvise screening for normbrud. Forvalteren forsøger i videst muligt omfang at gå i dialog med virksomheder, der overtræder internationale normer, og herunder virksomheder, som gør væsentlig skade på miljøet.

Indikatorer vedrørende sociale og personalemæssige spørgsmål samt respekt for menneskerettighederne og bekæmpelse af korruption og bestikkelse

Sociale og personale-	10. Overtrædelser af FN's Global Compact - principper og	Andel af investeringer i investeringsmodtag-ende virksomheder, der har	0,004284 pct.	0,006127 pct.	Data er baseret på virksomhed	PAI indikatorerne 10 og 11 bliver indarbejdet i investeringsprocessen gennem forvalterens generelle eksklusionskriterier på tværs af alle produkter.
-----------------------	--	--	---------------	---------------	-------------------------------	--

mæssige spørgsmål	Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udviklings(OECD's) retningslinjer for multinationale virksomheder	været involveret i overtrædelser af FN's Global Compact – principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder		er der har overtrådt FN's Global Compact principper og/eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. I praksis bliver alle porteføljer screenet for overholdelse af disse. Der kan til tider være forsinkelse i data, hvilket kan betyde at der er virksomheder som overtræder UNGC/OECD men som først bliver identificeret ifm.	Investeringer og investeringsuniverset bliver screenet minimum hvert kvartal for efterlevelse af internationale normer vedrørende menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder. Dette inkluderer bredt anerkendte FN- konventioner: OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, herunder FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, FN's Global Compact-principper inkl. ILO-deklarationens otte kernekonventioner om fundamentale principper og rettigheder på arbejdet. Såfremt et selskab begår brud med en af disse, søger forvalteren at mitigere den negative påvirkning gennem aktivt ejerskab, der indebærer dialog med konkret målsætning. Her vil stemmeafgivelse også indgå, når dette er relevant. Såfremt selskabet ikke håndterer problemet, kan det i yderste konsekvens medføre eksklusion. Forvalterens offentliggør, hvilke virksomheder der er ekskluderet fra Sparinvests investeringsunivers. Hvis en virksomhed er identificeret som værende i brud med internationale normer, vil bl.a. styrkelse af dens politikker til at hindre brud indgå i det aktive ejerskab.
-------------------	--	--	--	---	---

					dataopdateringer.
	11. Mangel på processer og overholdelsesmekanismer til overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact - principper og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	Andel af investeringer i investeringsmodtagen de virksomheder uden politikker for overvågning af overholdelsen af FN's Global Compact – principper eller ECD's retningslinjer for multinationale virksomheder eller mekanismer til behandling af klager med henblik på at imødegå overtrædelser af FN's Global Compact - principper eller OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	0,005845 pct.	0,481207 pct.	Forvalteren s leverandør af ESG-data og analyser, MSCI ESG Research, har i løbet af året opdateret dækningen på indikatoren markant. Dette har haft den konsekvens at forvalteren tidligere har estimeret opgørelsen på basis af en datadækning, hvor der var overvægt af manglende compliance

					, mens Sparinvest i år rapporterer på et mere dækkende datagrundlag. Derfor er tallet markant lavere i år i forhold til sidste år.	
	12. Ukorrigeret lønforskel mellem kønnene	Gennemsnitlig ukorrigeret lønforskel mellem kønnene i de investeringsmodtagende virksomheder	0,19543 pct.	0,133024 pct.	Dækningen er igen lav i år, hvorfor ændringer i dækningen kan have relativ stor effekt. Derfor er det vanskeligt at sammenligne tallene fra år til år, da datagrundlaget stadigvæk ikke er tilstrækkeligt.	Denne indikator bliver i praksis målt gennem princip 6 i FN's Global Compact principper omhandlede "arbejdstagerrettigheder" og bliver målt og implementeret gennem kvartalvise screening. Datatilgængeligheden for denne indikator er fortsat begrænset. Forvalteren arbejder for øget diversitet, og denne information vil fremadrettet spille en vigtig rolle i vurderingen af det investeringsmodtagende virksomhedsarbejde med at sikre fair og lige behandling.

13. Kønsdiversitet i bestyrelsen	Forhold i gennemsnit mellem kvindelige og mandlige bestyrelses - medlemmer i de investeringsmodtag-ende virksomheder, udtrykt i procent af alle bestyrelsesmedlemmer	0,368413 pct.	0,366018 pct.	Gennem aktive ejerskab forsøges der aktivt at fremme kønsdiversiteten af bestyrelserne, og stigende initiativer for diversitet kan påvirke denne indikator positivt.	Forvalteren har identificeret en række kriterier til at understøtte den bæredygtige udvikling, hvoraf diversitet i virksomhedernes bestyrelser er et centralt element. Medmindre virksomheden har taget initiativ til håndtering af problemstillingen, vil der som udgangspunkt stemme imod de ansvarlige bestyrelsesmedlemmer, hvis et selskab har en repræsentation af det underrepræsenterede køn på under 40%. I udviklingslande er forventningen dog kun, at der som minimum er et bestyrelsesmedlem af det underrepræsenterede køn.
14. Eksposering for kontroversielle våben (personelminer, klyngeammunition, kemiske våben og biologiske våben)	Andel af investeringer i investeringsmodtag-ende virksomheder, der er involveret i fremstilling eller salg af kontroversielle våben	0,000376 pct.	0,000883 pct.	Forvalteren måler eksponeringen for kontroversielle våben gennem kvartalsvis screening. Opgørelsen i år er faldet i forhold til sidste år. Sparinvest har ikke	Forvalterens Politik for bæredygtige investeringer har universelle eksklusionskriterier, der omfatter alle investeringer. Dette betyder at forvalteren udelukker alle producenter af kontroversielle våben såsom landminer, klyngevåben, biologiske våben, kemiske våben, beriget uran, hvid fosfor, laser med formål at blænde og atomvåben, der ikke er omfattet af traktaten om ikke-spredning af kernevåben. Hvert kvartal screenes investeringer og investeringsunivers for disse. Hvis en ny virksomhed identificeres, føjes den til eksklusionslisten.

					ændret i sin praksis på området siden sidste år.
--	--	--	--	--	--

Indikatorer for investeringer i stater og supranationale organisationer

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed		Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Miljømæssige	15. Drivhusgasintensitet	Investeringsmodtag-ende landes drivhusgas-emissionsintensitet	341,3864 ton CO2e per million EUR omsætning	548,2873ton CO2e per million EUR omsætning	Seneste opgørelse viser et fald i den samlede drivhusgasintensitet siden ultimo 2022.	Forvalteren måler investeringsmodtagende landes drivhusgasintensitet for lande der indgår i investeringsprodukterne. Forvalteren forventer at videreudvikle indsatserne omkring miljømæssige og sociale forhold for denne aktivklassetype for den næste referenceperiode.
Sociale	16. Investeringsmodtag-ende lande forbundet med krænkelse af sociale rettigheder	Antallet af investeringsmodtag-ende lande forbundet med krænkelse af sociale rettigheder (absolut tal og relativt talt divideret med alle investeringsmodtag-ende lande) som omhandlet i internationale traktater og konventioner, FN's principper og i givet fold national lovgivning	4 pct	4 pct	Værdien har ikke ændret sig siden sidste års rapportering.	Forvalterens ambitioner om bæredygtige investeringer omfatter også investeringer i statsobligationer. Vores investeringer hviler på overholdelse af international ret og dansk og europæisk udenrigspolitik. Derudover mener vi, at bæredygtighed, herunder respekt for menneskerettigheder og demokratiske rettigheder, sociale forhold og klimarisici, kan bidrage til afkastet. Sparinvest har et sæt retningslinjer, hvad angår statsobligationer:

						Udelukkelse af lande, der er omfattet af sanktioner mod finansielle transaktioner med styret eller ledende personer i styret. Inddragelse af demokrati og menneskerettigheder i investeringsprocessen på baggrund af bæredygtighedsanalyser af udstederlandet.
--	--	--	--	--	--	--

Indikatorer for investeringer i fast ejendom

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed		Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Fossile brændstoffer	17. Eksponering for fossile brændstoffer via fast ejendom	Andel af investeringer i fast ejendom, der er involveret i udvinding, oplagring, transport eller fremstilling af fossile brændstoffer	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
Energieffektivitet	18. Eksponering for energiineffektiv fast ejendom	Andel af investeringer i energiineffektiv fast ejendom	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

Andre indikatorer for de vigtigste indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Indikator for negativ indvirkning på bæredygtighed		Parameter	Indvirkning 2023	Indvirkning 2022	Forklaring	Trufne foranstaltninger og planlagte foranstaltninger og mål fastsat for den næste referenceperiode
Drivhusgasemissioner		Investeringer i virksomheder uden initiativer til reduktion af CO2-emissioner	0,299269 pct.	0,339697pct.	Andelen af investering er i virksomhed er uden	Forvalteren har forpligtet sig til, at investeringsporteføljen skal være klimaneutral i 2050, samt at udledningsintensiteten på tværs af aktivklasser skal reduceres med 60% fra 2020 til 2030. For at nå denne målsætning er det afgørende, at de

				initiativer til reduktion af CO2-emissioner er faldet siden sidste års rapportering. Sparinvest forventer, at denne tendens vil fortsætte.	underliggende virksomheder sætter egne mål for reduktion af CO2-emissioner. Derfor udføres der aktivt ejerskab for at få virksomheder, der ikke allerede har sat sådanne mål, til at tage initiativ til at gøre det.
Sociale	Antal identificerede tilfælde af alvorlige menneskerettighedsrelaterede problemer og hændelser	169,1398	219,927	Det forventes, at de virksomheder, der investeres i, respekterer menneskerettighederne i deres aktiviteter. Dette gælder både for egne aktiviteter og tilknyttede	Forvalteren forventer investeringsmodtagende virksomheder respekterer menneskerettighederne. Hvert kvartal screenes for udsteders brud på OCED's retningslinjer og/eller Global Compacts principper. Hvis en virksomhed bryder international ret, søger forvalteren at få selskabet til at løse problemet gennem dialog og samarbejde med andre investorer. Hvis et selskab ikke forbedrer sig, ekskluderes det.

				forsyningskæder.	
Sociale og personalemæssige spørgsmål	Andel af for høj løn til administrerende direktør	0,009573	0,016132	God selskabsledelse er udgangspunktet for, at virksomheder har viljen og evnen til at håndtere visse udfordringer, og udgør derfor grundlæggende overvejelse i Sparinvests investeringssprocesser, aktive ejerskab og afstemningssprincipper. Andel af for høje lønninger til administrerende direktører	Vores investorer har en berettiget forventning til, at de virksomheder, som de investerer i, agerer i deres interesse. Det betyder, at overskud efter betaling af løn, skatter og udgifter bør tilfalde ejerne, dvs. aktionærerne. Derfor er løn og bonusaftaler en central del af vores aktive ejerskab og i særdeleshed stemmeaktiviteter. Sparinvest har været repræsenteret på mere end 2.000 generalforsamlinger. På mere end hver fjerde stemte Sparinvest imod bestyrelsernes anbefalinger. Begrundelsen for dette har bl.a. været for høj løn til administrerende direktør.

				sammenlig net med sidste år i en positiv udvikling.
--	--	--	--	---

Beskrivelse af politikker for identifikation og prioritering af de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Politik for bæredygtige investeringer opdateres og godkendes minimum en gang årligt af de involverede bestyrelser. I den forbindelse identificeres og vurderes de vigtigste negative indvirkninger. Politikken implementeres af Sønderhå-Hørsted Sparekasse, der bidrager med rapportering på denne indsats. Forvalteren, Sparinvest har, gennem moderselskabet Nykredit, nedsat et Forum for Bæredygtige Investeringer, der mødes minimum fire gange årligt for at følge implementeringen, træffe beslutninger i henhold til politikken og vurdere behovet for at videreudvikle politikken. Politikken indeholder bl.a. elementer vedrørende identifikation af de negative indvirkninger, mitigerende gennem aktivt ejerskab og afgivelse af stemmer på aktieselskabers generalforsamlinger.

PAI inddrages i investeringsbeslutninger og det aktive ejerskab ud fra et materialitets- og bæredygtighedshensyn og ses i relation til investeringstypen og aktivklassen. Sparinvest benytter en række bæredygtighedsindikatorer, både til eksklusioner og overvågning af investeringsarbejdet. Disse inkluderer som minimum:

- Efterlevelse af internationale retningslinjer og normer: FN Global Compacts 10 principper, OECD's retningslinjer for multinationale selskaber og de tilknyttede FN-principper for menneskerettigheder
- Udelukkelse af producenter af kontroversielle våben omfattet af konventioner: Klyngevåben, landminer, biologiske våben, kemiske våben, ammunition med forarmet uran samt atomvåben i strid med ikke-spredningsaftalen.
- Klimaaftryk: Totale CO₂e-udledninger; carbonintensitet, carbon footprint pr. mio. kr. investeret samt Weighted Average Carbon Intensity.
- Eksponering mod fossile brændstoffer
- Diversitet i bestyrelser

I 2023 har forvalteren haft særlig fokus på håndtering af de negative påvirkninger, selskaber har på klimaet. En anden prioritet har været at begrænse den negative påvirkning på de 17 verdensmål. Den tredje prioritet har været at mitigere den negative påvirkning fra selskaber, der bryder OECD's retningslinjer for multinationale selskaber eller Global Compacts principper. Indenfor disse tre områder prioriteres de enkelte selskaber ud fra omfanget af deres negative påvirkning. Det sker såvel ud fra en sammenligning med andre lignende virksomheder, men heri indgår også omfanget af investeringer i virksomheden. Eneste undtagelse er brud på OECD's retningslinjer og Global Compact. Her vil indledes mitigerende dialog eller eksklusion uanset omfanget af investeringer i virksomheden.

Læs forvalterens politik her: <https://www.sparinvest.dk/globalassets/sparinvest/dk/docs/politikker/politik-baeredygtige-investeringer.pdf>.

Politikker for aktivt ejerskab

Politik for aktivt ejerskab indgår i politikken for bæredygtige investeringer. Det skyldes, at det aktive ejerskab indgår som en fast bestanddel af investeringsprocessen. Det gælder ikke blot screening for brud på OECD's retningslinjer og Global Compact og dertilhørende mitigerende tiltag, men også den mere generelle dialog med virksomhederne, hvor bæredygtighedsfaktorer spiller ind. Det er også tilfældet for afgivelse af stemmer. Derfor er stemmeretspolitikken også integreret i politik for bæredygtige investeringer.

Læs politikken her: <https://sdrhaa.dk/media/4569/politik-for-integration-af-b%C3%A6redygtighedsrisici-p%C3%A5-investeringsomr%C3%A5det-2024.pdf>

Henvisninger til internationale standarder

Sønderhå-Hørsted Sparekasse forventer, at forvaltere af investeringer anvender internationale standarder i sit arbejde. Forvalteren er tilsluttet de FN-støttede principper for ansvarlige investeringer. Klimamålsætningen bygger på Paris-aftalen og søges opfyldt gennem metoder beskrevet af Net Zero Asset Manager Initiative og Science Based Targets initiative. Vurdering af bidrag til de 17 verdensmål sker ud fra anbefalinger fra UNDP og OECD. OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, herunder FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, og FN's Global Compact-principper inkl. ILO-deklarationens otte kernekonventioner om fundamentale principper og rettigheder på arbejdet danner baggrund for en vigtig identifikation af den negative påvirkning. Identifikation af involvering i fremstillingen af kontroversielle våben sker ud fra FN's konventioner, herunder Ottawa og Oslo-konventionerne samt aftalen om ikke-spredning af atomvåben.

Historisk sammenligning

Denne rapport er andenudgave, og omfavner 14 obligatoriske PAI'er og tre frivillige PAI'er. Sammenlignet med sidste års rapportering, er dels datagrundlaget blevet styrket, hvad angår tilgængelighed og en række metodeændringer blevet implementeret gennem forvalterens eksterne dataleverandør, MSCI ESG Research. Det har betydet, at enkelte nøgletal ikke er direkte sammenlignelige med sidste års rapportering.

Ved lanceringen af EU-taksonomien var kun to ud af de i alt seks miljømål blevet vedtaget. I sensommeren 2023 blev de sidste fire miljømål i EU-taksonomien godkendt. Disse omfatter: Miljømål 3: Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer Miljømål 4: Omstilling til en cirkulær økonomi Miljømål 5: Forebyggelse og bekæmpelse af forurening Miljømål 6: Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer. Der arbejdes aktivt med at indarbejde disse i produkter på tværs af Sparinvests produkter og samtidig indsamles der løbende nødvendige data.

Derudover er en række initiativer blevet sat i gang i løbet af 2023, hvilket har påvirket en række nøgletal positivt, heriblandt forvalterens implementering af ny fossilpolitik i 2023.

Ved opdateringen af forvalterens politik for bæredygtige investeringer forrige år blev ambitionen for stemmedeltagelse løftet, idet der nu stræbes efter at deltage i alle generalforsamlinger, så vidt det er muligt.

Der stræbes løbende efter at forbedre datagrundlaget for håndtering af negative påvirkninger fra investeringsporteføljerne. Derfor er der et løbende fokus på at opdatere data i takt med, at nye datakilder bliver tilgængelige, eller ældre data er blevet præciseret. Der er særligt udfordringer i at få data for alternative investeringer, og derfor har Sparinvest været i dialog med de underliggende forvaltere af alternative investeringsfonde for at udvide rapporteringen på området fremadrettet. Selv om data er indsamlet i langt større omfang i det forløbne år, har det fortsat ikke været i et omfang, som kan give et meningsfuldt billede i rapporterings-sammenhænge. I 2024 vil fokus derfor være på at indsamle og rapportere bæredygtighedsdata i langt større omfang for alternative investeringsfonde. Udover at styrke datakvalitet og omfang har der været øget fokus på at styrke arbejdet med biodiversitet, som allerede indgår i ledelsens risikovurderinger ved investeringer. Sparinvest ter går i dialog med de virksomheder, der groft overtræder internationale normer, hvilket også indebærer virksomheder, som gør væsentlig skade på biodiversiteten.

Data og governance:

Der anvendes datakilder fra en række tredjeparter til at måle på indikatorerne. Forvalterens primære leverandør af ESG-data og analyser er MSCI ESG Research. Derudover er Sustainalytics ekstern rådgiver på kontroverser og aktivt ejerskab. ISS bistår med analyser af aktieselskaber relateret til stemmeaktivitet. Derudover anvendes rapporterede data fra udstederne, hvor der ikke foreligger andre data, eller hvor det skønnes, at udstedernes data er af højere kvalitet. Der kan anvendes oplysninger fra andre eksterne parter såsom myndigheder, medier eller interesseorganisationer. Der udføres due diligence på alle datakilder. Derudover anvender forvalteren datasæt udstedt af offentlige myndigheder eller organisationer efter grundig vurdering af deres troværdighed. Når vi anvender denne type informationer, fremgår kilden i rapporteringen.

Forvalterens governance-struktur sikrer håndtering af bæredygtighedshensyn. Såfremt selskaber ikke lever op til forvalterens generelle eller produktspecifikke retningslinjer vedrørende bæredygtighed, ekskluderes de, eller der indgås dialog med selskabet. Forvalterens Forum for Bæredygtige Investeringer træffer beslutninger om eksklusioner. I samarbejde mellem investeringsteams og teamet for bæredygtige investeringer træffes beslutninger om identifikation, håndtering og prioritering af PAI.